

Biblizmy v súčasnej slovenskej a ruskej publicistike

Lucia Vieriková

Katedra slovanských filológií

Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Biblicisms in Contemporary Slovak and Russian Journalism

Litikon, 2024, Vol. 9, No. 2, pp. 121-128

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1242-2430>

Biblical vocabulary not only reflects the centuries-old tradition of Christianity, but also functions in everyday communication and helps to meet the communicative needs of modern man. Since the Bible is an integral part of the culture of Christian society, biblical vocabulary has become an integral part of modern language. It can be found not only in fiction, but also in journalism. In the journalistic language, it appears in the form of various winged phrases, proverbs and sayings, which the authors use in their original or actualised form, with a certain intention.

Keywords: biblicisms, economic text, journalistic text, Slovak language, Russian language

Aj keď by sa mohlo zdať, že ekonomika a náboženstvo spolu nesúvisia, keďže sa spájajú s dvoma protichodnými entitami: „materiálne“ a „duchovno“, opak je pravda. Peniaze hýbu nielen svetom, ale aj náboženstvom, a naopak, náboženstvo dokáže rozhybať ekonomiku. Vzájomné spojenie sa prejavuje aj v prenikaní náboženskej lexiky do ekonomickej terminológie. Nemáme na mysli starú známu „božiu menu“, ale napríklad pomenovania indexov, ktoré boli zavedené pre investorov riadiacich sa náboženským presvedčením, resp. z náboženstva vyplývajúcich pravidiel. Istá americká finančná skupina zaviedla World Islamic Index, ktorý je určený pre tradičných moslimských investorov. V islame je zakázané brať úroky a podľa zákona *halál* zarábať takouto formou je považované za hriech. Islamský index sa preto riadi pravidlom *šaría* a v jeho portfóliu nájdeme skôr IT sektor či energetiku. Ďalším podobne zameraným indexom je USA Catholic Values Index. MSCI USA Catholic Values Index je akciový benchmark navrhnutý tak, aby bol v súlade so Smernicami o sociálne zodpovednom investovaní Konferencie katolíckych biskupov Spojených štátov amerických a zahŕňal spoločnosti, ktoré podnikajú v súlade s hodnotami katolíckej cirkvi.¹

V našom článku zameriavame pozornosť na biblizmy v súčasných slovenských a ruských ekonomických textoch. Dňa 5. júla 2023 bol na Slovensku vyhlásený Rok kresťanskej kultúry,

¹ Pre viac informácií o spomínaných indexoch pozri <https://www.msci.com/documents/10199/e69ce821-67fc-422e-892f-7fd969155b1e>

ktorý mal za úlohu popularizovať a približovať kresťanskú vieru celej spoločnosti a trval až do 5. júla tohto roku. Tento časový rámec sme si zvolili aj pre náš výskum a excerptovali sme ukážky zo súčasných ekonomických textov v ruskom a slovenskom jazyku práve z tohto obdobia. Zo slovenských ekonomických periodík sme si vybrali týždenník *Trend* a z ruských *Kommersant-Deňgi*.² Za zdrojový dokument jednotlivých biblizmov sme si zvolili dielo *Lepta biblejskoj mudrosti* (2014), ktoré obsahuje biblické okrídlené výrazy a aforizmy v šiestich jazykoch (anglický, bieloruský, nemecký, ruský, slovenský, ukrajinský). Vychádzali sme z predpokladu, že biblická lexika sa hojne využíva v oboch jazykoch a bežne sa s ňou stretávame vo forme rôznych alúzií, metafor, frazeologizmov, prísloví, porekadiel, prirovnaní atď. Očakávali sme preto, že aj napriek akejsi pomyselnej protipólovosti, ktorú v sebe majú ekonomické a biblické témy, nájdeme množstvo biblizmov, ktoré sa v ekonomickej publicistike využívajú s cieľom upútať pozornosť čitateľa, zvýšiť expresivitu textu alebo prezentovať názor, hodnotenie, resp. zaujať stanovisko k danej téme. Pojem biblizmus definovala O. S. Achmanovová v *Slovníku jazykovědných termínov* ako biblické slovo alebo výraz, ktorý sa dostal do bežného jazyka (1966, s. 64). V slovenskej jazykovede sa jednotlivé slová, ktorých pôvod siaha do Biblie (tzv. lexikálne biblizmy), však radia k lingvokulturémam a tieto slová sa nestotožňujú s frazémami, pretože podľa slovenskej frazeologickej teórie musia mať frazémy minimálne dva komponenty (Matoláková, 2013). Týmto teoretickým východiskom sme sa riadili aj my a pri našom výskume do popredia vystupujú práve biblické frazeologizmy.

V slovenskej jazykovede sa výskum biblickej frazeológie dostáva v poslednom období do pozornosti (Skladaná, 1999, 2012; Baláková – Kováčová – Mokienko, 2014; Baláková – Kováčová, 2017 a i.), systematicky sa mu venujú aj ruskí lingvisti, napríklad K. N. Dubrovinová, V. G. Gak, V. M. Mokienko a i.

Biblické frazémy nepochádzajú vždy priamo z Biblie. Niektoré sa dotýkajú iba niektorého biblického slova alebo sa všeobecne opierajú o učenie kresťanstva. Hlavnú časť biblickej frazeológie tvoria ustálené obraty, ktoré spravidla majú expresívny charakter, používajú sa v prenesenom význame a vyjadrujú nejaké hodnotenie. V odbornej literatúre nachádzame množstvo klasifikácií biblizmov. K. N. Dubrovinová vyčlenila z hľadiska štruktúry dve veľké skupiny biblických frazém:

- a) slovné spojenia, t. j. vlastné frazeologické obraty (neveriaci Tomáš, šalamúnske rozhodnutie);
- b) celé vety, ktoré v podobe prísloví alebo aforizmov vyjadrujú rôzne ponaučenia, rady, napomenutia, varovania, zákazy, príkazy, predpisy, výzvy, želania a pod. (Nehádzte perly sviniam!) (2012, s. 11 – 12).

Za jednu z najprepracovanejších klasifikácií frazeologizmov biblického pôvodu môžeme označiť klasifikáciu podľa V. G. Gaka, ktorú vytvoril na základe miery korelácií biblizmov s biblickým textom (1997, s. 55 – 59). Lingvista vyčlenil päť opozícií s tvrdením, že konkrétny biblický frazeologizmus sa môže spájať s viacerými z nich súčasne:

- a) citátové (kontextové) ~ situačné biblické frazeologizmy (kým prvé predstavujú presnú citáciu Biblie, do druhej skupiny patria biblizmy, ktoré ju necitujú priamo, ale len sumarizujú to, čo obsahuje);

² Materiálovú bázu ruskej proveniencie sme excerptovali nielen z ekonomického týždenníka *Kommersant*, ale aj z jeho regionálnych vydaní, pričom sme sa usilovali orientovať na články s ekonomickou problematikou.

- b) prítomnosť ~ neprítomnosť špecifickej biblickej frazémy v jazyku (napríklad názvy starozákonných miest Sodoma a Gomora sa v ruštine a slovenčine používajú ako biblický frazeologizmus, ale vo francúzštine tento výraz absentuje);
- c) primárne ~ sekundárne biblické frazémy (kým primárne biblické frazeologizmy priamo zachytávajú biblickú udalosť, sekundárne majú len vzdialený vzťah k biblickému textu);
- d) bezprostredné ~ sprostredkované biblické frazeologizmy (prvé pochádzajú priamo z Biblie, zatiaľ čo druhé nesú znaky výpožičky z iného jazyka alebo z diel rôznych autorov; V. G. Gak uvádza ako príklad frazeologizmus в костюме Адама, ktorý sa do ruštiny dostal z francúzštiny);
- e) priame ~ interpretované biblické frazeologizmy (na rozdiel od priamych biblických frazeologizmov, interpretované frazeologické výrazy biblického pôvodu prešli sémanticou transformáciou).

Klasifikáciu založenú na spojitosti frazeologizmom s textom Biblie predstavila A. Matoláková (2013). Uviedla, že môže ísť o: 1) nepravé biblické frazémy, 2) frazémy inšpirované Bibliou a 3) pravé biblické frazémy, ktoré sa ďalej delia na:

- a) priame citáty (vyskytujú sa väčšinou v netransformovanej podobe, v texte ich možno nájsť a overiť na základe presného numerického indexu);
- b) ustálené a petrifikované biblické frazémy (majú pôvod v Biblii, ale ustálili sa a zľudovali v transformovanej podobe);
- c) antroponymné frazémy;
- d) biblické frazémy spojené s konkrétnou biblickou udalosťou alebo podobenstvom (majú spravidla slovesnú syntagmatickú stavbu).

Mnohé biblické frazémy stratili v priebehu jazykového vývinu svoju náboženskú sémantiku a zmenili sa na neutrálne profánne výrazy s viac alebo menej priezračnou biblickou motiváciou (Matoláková, 2014). Podľa nášho názoru je takýmto príkladom slovné spojenie *vlasy vstávajú dupkom*, ktoré je pôvodne motivované dvomi časťami v Starom zákone (v knihách Ezechiel a Jób³). V excerpovaných textoch nachádzame tento výraz na viacerých miestach, napríklad v článku o očakávanom trojitom šoku pre európsku ekonomiku v podobe lacného čínskeho dovozu, prípadného zavedenia ciel na európsku produkciu vyvázanú do Ameriky a reštriktívnej politiky Európskej centrálnej banky: „[...] **však vlasy stoja dupkom**. Ide o príznačné zobrazenie negatívnej ekonomickej situácie, nielen aktuálnej, ale aj budúcej“ (Ižip 1, online). Podobným príkladom je frazéma *byť na pretrase*, ktorá označuje niečo, čo je predmetom pozornosti a veľa sa o tom hovorí. V analyzovanom materiáli na ňu narážame v podnadpise slovenského textu o efektívite daňových kontrol: *Daňové kontroly na pretrase* (Kullová, online), ktorý spochybňuje účinnosť práce daňových kontrolórov. Jej ruský ekvivalent *притча во языцех* má, naopak, zreteľnú biblickú motiváciu a v ruských ekonomických textoch je produktívnejší. Navzdory jej archaickej forme (alebo práve vďaka tomu, keďže v poslednom období ruská publicistika veľmi často používa archaické výrazy; Прядко, 2000) ju zaznamenávame v niekoľkých prípadoch: „Уже притчей во языцех стали цены на металл.“ (Архипов, online); „Долги дворян второй половины XVIII и всего XIX века — притча во языцех.“ (Кашурина, online). Je potrebné uviesť, že „archaickosť“ daného výrazu (konkrétne ide o lexému языцех, keďže

³ Ukážky zo súčasných prekladov Biblie (Roháčkov, katolícky, evanjelický, ekumenický) čerpáme z online verzie: <https://biblia.sk/citanie/seb/mk/1>.

v súčasnej ruštine sa používa tvar *языках*) je spôsobená tým, že do frazeologickej slovnej zásoby bola táto frazéma prevzatá z cirkevnoslovanského prekladu Biblie.

Na druhej strane sa lexika permanentne obohacuje o pôvodne neutrálne biblické spojenia, ktoré sa pod vplyvom dlhodobého frazeologizačného procesu idiomatizovali. Vo východnej Európe bol tento trend najvýraznejší koncom 20. storočia, hlavne po roku 1989, keď sa znovu začali používať aj staršie frazeologizmy biblického pôvodu, ktoré boli v predošlom období zámerne vytlačené na okraj slovnej zásoby (Matoláková, 2014). V excerpovanej materiállovej báze zaznamenávame príklady pseudobiblizmov alebo nepravých biblických frazém, ku ktorým môžeme zaradiť frazémy evokujúce biblickú, resp. náboženskú motiváciu, pričom miera ich výskytu v Biblii je nulová (Matoláková, 2013). Napríklad v článku o vysokých úrokoch na hypotéky sa vyskytuje hovorové slovné spojenie *prejsť si peklom*: „Jednou z nich sú Spojené štáty, ktoré si už svojim hypotekárnym **peklom prešli**.“ (Ižip 3, online). Ďalšou veľkou skupinou sú frazémy inšpirované Bibliou, ktoré predstavujú rozličné frazeologické formy a sú ako celok alebo v štruktúrnej dekompozícii preukázateľne odvodené z biblického textu (Matoláková, 2013). V článku o rozhodnutí francúzskej automobilovej značky vrátiť na trh obľúbený model autor článku konštatuje, že „*vôľa ľudu – vôľa Božia*“ (Kadlečík, online). Zaujímavý príklad frazeologizmu inšpirovaného biblickým textom je podtitulok článku o pochybnej eufórii na finančnom trhu: *Kde je zrna a kde len plevy* (Mikulík 1, online), odkazujúci na viaceré miesta v Biblii, kde sa rozlišuje medzi dobrým a zlým. Podobný prípad zaznamenávame v článku o problémoch s financovaním Ukrajiny: „*Zatiaľ je to však len **kvapka v mori**, pretože Svetová banka odhaduje celkový účet za dlhodobú obnovu Ukrajiny na 440 miliárd dolárov.*“ (Mikulík 4, online), alebo o problémoch cestovného ruchu v Bratislave: „*My ako agentúry dokážeme presvedčiť niektorých klientov, ale to je **kvapka v mori** potenciálu, ktorý spí,*“ poukazuje M. Sloboda na najväčšie slabiny cestovného ruchu nielen v Bratislave, ale na celom Slovensku.“ (Skačan, online). Ekvivalentný ruský frazeologizmus inšpirovaný Bibliou⁴ zaznamenávame v niekoľkých prípadoch: „*Но все равно, даже девять предприятий для такого крупного аграрного региона это — меньше, чем **капля в море**.*“ (Громаков, online); „*Однако, если взять совокупные затраты хозяйств, попавших в зону ЧС, то все эти сотни миллионов — **капля в море**.*“ (Казуков, online). Ďalej sme vyexcerpovali väčšiu skupinu biblických frazém, ktorú by sme mohli priradiť k pravým biblizmom. V rámci nich sme dokumentovali:

a) priame citáty z Biblie, napríklad v článku o práci maloletých, ktorá je škodlivá pre ich zdravie: „*Однако она настаивает, что «**всему свое время**» и ограничения на детский труд, которые появились еще в советское время, «не на пустом месте возникли».*“ (Антонов, online), alebo v titulku *Nastala nová éra práce. Pre manažérov a zamestnancov **ne-zostal kameň na kameni*** (Trend, online);

b) ustálené a petrifikované formy frazém, napríklad v príspevku o dôležitosti pragmatizmu v domácej hospodárskej a zahraničnej politike: „*Prvá vec je situácia na trhu práce. To je **alfa a omega**. Po druhé by som išiel riešiť práve exportnú schopnosť slovenskej ekonomiky [...]*“ (Ižip 2, online). V ruskom excerpovanom materiáli sa frekventovane vyskytoval biblizmus *краеугольный камень*, ktorý sa používa na označenie niečoho dôležitého, napríklad: „*Централизация мониторинга и реагирования – один из **краеугольных камней** масштабирования сети.*“ (Коммерсантъ 2, online). Podobné atributívne pomenovania

⁴ Motivačnou pasážou Biblie je deuterokanonická Kniha Sirachovca 18:9.

nachádzame aj v slovenských ekonomických textoch, pričom najčastejšie ide o frazeologizmus *dvojsečná zbraň/meč*, napríklad: „AI nástroje sú však **dvojsečnou zbraňou**. Na trhu sa ich totiž nachádza veľmi veľa, a je preto potrebné vedieť, ktoré z nich sa oplatí využívať a zároveň, ako s nimi pracovať.“ (Miškerík, online);

c) antroponymné frazémy, ktoré reflektovali fyziognomickú alebo psychickú stránku osôb, a to priamym alebo nepriamym porovnaním s biblickou postavou. Kým v ruských ekonomických textoch sme príklad antroponymnej biblickej frazémy nezaznamenali, v slovenskom materiáli bol pomerne frekventovaný frazeologizmus spojený s menom najmúdrejšieho kráľa v Biblii, napríklad: „Spojené arabské emiráty sa k vojne na Ukrajine **stavali doteraz šalamúnsky**. Samotnú vojnu odsúdili, ale k sankciám pristupovali pragmaticky.“ (Mikulík 2, online); „Európski poslanci však použili v smernici **šalamúnsku formuláciu** v podobe ‚vhodného zariadenia na slnečnú energiu‘, ktorá tento problém prakticky obchádza.“ (Szmrecsányi 2, online); „Moskva to možno **urobí šalamúnsky** a zatiaľ čo obmedzí export ropy, viac ropy presunie do rafinérií, ktoré budú môcť exportovať viac palív“ (Mikulík 3, online). V inom prípade sme v excerpovanom materiáli dokumentovali zaujímavý príklad akejsi formy antagonizmu, kde autor článku využíva meno jedného z Ježišových učeníkov a stavia ho do protikladu s údajne naj dôveryhodnejšími členmi vlády: „Kým Biblia hovorí o neveriacom Tomášovi, v slovenských podmienkach je toto meno spojené práve naopak s vyššou dôverou.“ (Kačalka, online);

d) frazémy sémanticky spojené s konkrétnou biblickou udalosťou, ktoré boli v porovnaní s ostatnými uvedenými skupinami biblizmov pomerne bohato zastúpené, napríklad v slovenskom ekonomickom článku o pochybnostiach kvality americkej ekonomiky: „Atraktivita extrémnych názorov typicky **padá na úrodnú pôdu** najmä v prípade ekonomických problémov.“ (Ižip 4, online) – v tomto prípade ide o odkaz na podobenstvo o rozsievачovi zaznamenané v Evanjeliu podľa Marka; v príspevku o očakávanom zlepšení stave na hypotekárnom trhu: „Očakávania trhu sú však jedna vec, druhá je, že **chlieb sa bude lámať** 6. júna 2024, keď bude o úrokových sadzbách rozhodovať ECB.“ (Szmrecsányi 1, online) – alúzia na poslednú večeru, keď Ježiš lámal chlieb a dával ho učeníkom. V ruskom excerpovanom materiáli bolo v tomto prípade najproduktívnejšou frazémou slovné spojenie *проходить красной нитью*: „[...] через коммуникации ведомства **красной нитью проходит** тезис о цифровой независимости.“ (Егорова 2, online); „Одна из главных тем, которая **красной нитью проходит** через всю программу форума, посвящена вопросам социального благополучия.“ (Егорова 1, online); „**Красной нитью** через всю выставку-форум должна **проходить** мысль: Самарская область — опорный край державы [...]“ (Коммерсантъ 1, online). Daný frazeologizmus sa spája jednak s dielom J. W. Goetheho „Die Wahlverwandtschaften“ (1809), jednak s antickým frazeologizmom *Ariadnina niť* (Балакова и кол., 2014, s. 95), no viaceré pasáže zo Svätého písma dokazujú, že je spätý aj s ním (Genesis 38:28, Jozue 2:18). Frazéma sa používa na označenie niečoho príznačného, dôležitého, kľúčového a pod.

V príspevku sme ukázali, že v súčasných slovenských a ruských publicistických textoch sa aktuálna situácia v ekonomike značne porovnáva so situáciami, postavami či udalosťami z Biblie. Aj napriek tomu, že predmetom nášho výskumu nebola kvantitatívna analýza daných jednotiek, z excerpovaného materiálu je očividné, že jednotky inšpirované Bibliou využíva najmä slovenská ekonomická publicistika. Biblizmy sa v ekonomickom texte slovenskej i ruskej jazykovej proveniencie vyskytujú fragmentárne, ale z kvalitatívneho hľadiska sú aj napriek

tomu pomerne rozmanité. Zaznamenávame pseudobibliзмы, frazémy inšpirované Bibliou, priame citáty, ustálené a petrifikované formy frazém, antroponymné frazémy alebo frazémy spojené s konkrétnou biblickou udalosťou.

LITERATÚRA

- BALÁKOVÁ, Dana – KOVÁČOVÁ, Viera. 2017. *K výskumu biblickej frazeológie*. Ružomberok: Verbum, 2017. ISBN 978-80-561-0505-4.
- MATOLÁKOVÁ, Adriana. 2014. Prekladová realizácia frazeologických jednotiek v biblických translátoch 3. – varianty profánnych frazém v biblickom texte [online]. *Jazyk a kultúra*, 2014, roč. 5, č. 17-18. [cit. 08. 08. 2024]. ISSN 1338-1148. Dostupné na: <http://www.ff.unipo.sk/jak/cislo17-18.html>.
- MATOLÁKOVÁ, Adriana. 2013. Prekladová realizácia frazeologických jednotiek v biblických translátoch 1. – morfológicko-syntaktické posuny [online]. *Jazyk a kultúra*, 2013, roč. 4, č. 15. [cit. 08. 08. 2024]. ISSN 1338-1148. Dostupné na: <https://www.ff.unipo.sk/jak/cislo15.html>.
- SKLADANÁ, Jana. 1999. *Slová z hlbín dávnych vekov*. Bratislava: Grand Multitrade, 1999. ISBN 80-967947-2-8.
- SKLADANÁ, Jana. 2012. *Ukryté v slovách*. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2012. ISBN 978-80-100-2258-8.
- АХМАНОВА, Ольга Сергеевна. 1966. *Словарь лингвистических терминов*. Москва: Советская энциклопедия, 1966.
- БАЛАКОВА, Дана и др. 2014. *Лента библейской мудрости: библейские крылатые выражения и афоризмы на русском, английском, белорусском, немецком, словацком и украинском языках*. Могилев: Могилевский государственный университет им. А. А. Кулешова, 2014. ISBN 978-985-568-008-7.
- ГАК, Владимир Григорьевич. 1997. Особенности библейских фразеологизмов в русском языке (в сопоставлении с французскими библейскими фразеологизмами). *Вопросы языкознания*, 1997, № 5, с. 55 – 65. ISSN 0373-658X.
- ДУБРОВИНА, Кира Николаевна. 2012. *Библейские фразеологизмы в русской и европейской культурах*. Москва: Флинта Наука, 2012. ISBN 978-59-765-0983-2.
- ПРЯДКО, Игорь. 2000. Библейская лексика на страницах современных СМИ [online]. [cit. 04. 07. 2024] Dostupné na: <https://gramota.ru/journal/stati/zhizn-yazyka/bibleyskaya-leksika-na-stranitsakh-sovremennykh-smi>.

Online zdroje

- IŽIP, Ronald (1). 2024. Prichádza trojitý šok pre európsku ekonomiku. K negatívnym zahraničným akterom sa pridáva ECB [online]. *Trend*, 2024 [cit. 28. 05. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/ekonomika/prichadza-trojity-sok-pre-europsku-ekonomiku-negativnym-zahranicnym-akterom-pridava-ecb?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=1.
- IŽIP, Ronald (2). 2024. Dobrú sociálnu politiku môžeme robiť, len ak bude fungovať ekonomika [online]. *Trend*, 2024 [cit. 23. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/trend-archiv/p-mihok-dobru-socialnu-politiku-mozeme-robit-len-ak-bude-fungovat-ekonomika?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=4.
- IŽIP, Ronald (3). 2024. Vyššie úroky na hypotéky nemusia bolieť. Ako funguje najlepší hypotekárny trh na svete [online]. *Trend*, 2024 [cit. 30. 06. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/financie/vysie-uroky-hypoteky-nemusia-boliet-ak-funguje-najlepsi-hypotekarny-trh-svete?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=4.
- IŽIP, Ronald (4). 2024. Silná americká ekonomika je mýtus. Ťaží ju fantómový dlh, ktorý prichádza aj na Slovensko [online]. *Trend*, 2024 [cit. 14. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: <https://www.trend.sk>.

- sk/ekonomika/silna-americka-ekonomika-je-mytus-tazi-ju-fantomovy-dlh-ktory-prichadza-aj-slovensko?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=6
- KAČALKA, Luboslav. 2024. Úspory sú v ohrození. Druhý pilier mal ochranu proti zrušeniu iba pár hodín [online]. *Trend*, 2024 [cit. 21. 08. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/nazory-a-komentare/uspory-su-ohrozeni-druhy-pilier-mal-ochranu-proti-zruseniu-iba-par-hodin?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=3.
- KADLEČÍK, Filip. 2024. Francúzska značka mení svoje rozhodnutie, do osobného Berlinga sa vracia diesel [online]. *Trend*, 2024 [cit. 29. 06. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/trend-archiv/francuzska-znacka-meni-svoje-rozhodnutie-osobneho-berlinga-vracia-diesel?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=2.
- KULLOVÁ, Zuzana. 2023. Pokladničný blok do ruky či do aplikácie? Slováci majú na výber [online]. *Trend*, 2023 [cit. 18. 06. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/financie/pokladnicny-blok-ruky-aplikacie-slovaci-maju-vyber-urady-davaju-jasne-stanovisko?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=1.
- MIKULÍK, Tomáš (1). 2023. Akcie sú najdrahšie za posledných 20 rokov, na svoju vysokú cenu si však nezarobia [online]. *Trend*, 2023 [cit. 29. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/financie/akcie-su-najdrahsie-poslednych-20-rokov-svoju-vysoku-cenu-vsak-nezarobia?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=2.
- MIKULÍK, Tomáš (2). 2024. Rusi si otvorili zadné vrátka do finančného systému, Washington ich teraz objavil [online]. *Trend*, 2024 [cit. 11. 08. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: <https://www.trend.sk/ekonomika/rusi-vybudovali-zadne-vratka-financneho-systemu-washington-ich-teraz-objavil>.
- MIKULÍK, Tomáš (3). 2023. Rusko využilo diery v sankciách, privyrobilo si viac ako miliardu dolárov [online]. *Trend*, 2023 [cit. 21. 08. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/ekonomika/rusko-vyuzilo-dieru-sankciach-privyrobilo-viac-ako-miliardu-dolarov?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=3.
- MIKULÍK, Tomáš (4). 2024. Západ zvažuje pomoc Ukrajine za ruské peniaze. Rusko na oplátku berie majetky západným firmám [online]. *Trend*, 2024 [cit. 09. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/ekonomika/zapad-zvazuje-pomoc-ukrajine-ruske-peniaze-rusko-oplatku-berie-majetky-zapadnym-firmam?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=1.
- MIŠKERÍK, Martin. 2024. Uchádzate sa o prácu? Ešte pri pohovore vás o ňu môžu pripraviť nástroje s umelou inteligenciou [online]. *Trend*, 2024 [cit. 19. 08. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/biznis/uchadzate-pracu-este-pri-pohovore-vas-nu-mozu-pripravit-nastroje-umelou-inteligenciou?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=5.
- SKAČAN, Juraj. 2024. Bratislava prichádza o milióny eur. Dlhšie než v nej ostávajú turisti vo Viedni aj v Belehrade [online]. *Trend*, 2024 [cit. 17. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/spravy/bratislava-prichadza-miliony-eur-dlhsie-nez-nej-ostavaju-turisti-viedni-aj-belehrade?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=2.
- SZMRECSÁNYI, Tomáš (1). 2024. Svetlo na konci tunela s hypotekárnymi úvermi. Realitný trh má to najhoršie za sebou [online]. *Trend*, 2024 [cit. 16. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: https://www.trend.sk/ekonomika/svetlo-konci-tunela-hypotekarnymi-uvermi-realitny-trh-ma-to-najhorsie-sebou?itm_brand=trend&itm_template=search&itm_modul=articles-search-list&itm_position=7.
- SZMRECSÁNYI, Tomáš (2). 2024. Všetky nové budovy na Slovensku budú musieť mať už od roku 2030 navrhnuté fotovoltické panely [online]. *Trend*, 2024 [cit. 08. 08. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: <https://www.trend.sk/ekonomika/vsetky-nove-budovy-slovensku-budu-musiet-mat-roku-2030-navrhnut-fotovolticke-panely>.
- TREND. 2024. Nastala nová éra práce. Pre manažérov a zamestnancov nezostal kameň na kameni [online]. *Trend*, 2024 [cit. 25. 07. 2024]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: <https://www.trend.sk/spravy/nova-era-prace-nastala-manazerov-zamestnancov-vsade-svete-stmelila-strata-iluzii>.

- АНТОНОВ, Кирилл. 2023. Будет затратно восстанавливать здоровье [online]. *Коммерсантъ*, 2023 [cit. 23. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6297284>.
- АРХИПОВ, Андрей. 2023. Остановиться невозможно [online]. *Коммерсантъ*, 2023 [cit. 13. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6413782?erid=4CQwVszH9pWupRrs9ik>.
- ПРОМАКОВ, Антон. 2024. Главное слово здесь не «система», а «энтузиазм» [online]. *Коммерсантъ*, 2024 [cit. 17. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné online na: <https://www.kommersant.ru/doc/6593572>.
- ДЕМИДОВ, Иван. 2023. Потери накроются полисом [online]. *Коммерсантъ*, 2023 [cit. 30. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6238707>.
- ЕГОРОВА, Антонина (1). 2024. В поисках новых центров [online]. *Коммерсантъ*, 2024 [cit. 6. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6744297>.
- ЕГОРОВА, Антонина (2). 2024. От цифровой экономики к экономике данных [online]. *Коммерсантъ*, 2024 [cit. 16. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné online na: <https://www.kommersant.ru/doc/6666172>.
- КАШУРИНА, Анна. 2024. Первый в России [online]. *Коммерсантъ*, 2024 [cit. 13. 06. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6715469>.
- КОММЕРСАНТЪ (1). 2023. Губернатор Дмитрий Азаров провел совещание по подготовке к выставке «Россия» на ВДНХ [online]. *Коммерсантъ*, 2023 [cit. 16. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6298989>.
- КОММЕРСАНТЪ (2). 2024. Как среднему бизнесу защищаться от новейших киберугроз [online]. *Коммерсантъ*, 2023 [cit. 19. 07. 2024]. ISSN 1563-6380. Dostupné na: <https://www.kommersant.ru/doc/6564010>.

.....

Mgr. Lucia Vieriková, PhD.
 Katedra slovanských filológií
 Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
 Štefánikova 67
 949 01 Nitra
 Slovenská republika
 lvierikova@ukf.sk